

Fra: "Christina Bjørke Berntsen" <christina@bjorkeberntsen.no>
Sendt: mandag 14. september 2026 23:37:05
Til: "Postmottak Grimstad" <Postmottak@grimstad.kommune.no>
Emne: Høring -E18- innspill
Categories: HKA

You don't often get email from christina@bjorkeberntsen.no. [Learn why this is important](#)

Til

Grimstad kommune og Nye veier

Politikere, politisk sekretariat og saksbehandler

Skal barn og unge først høres etter at E18-retningen er valgt?

Grimstad kommune skal ta stilling til den videre planleggingen av E18 Grimstad–

Arendal, der et revidert gjenbruksalternativ langs dagens E18 foreslås lagt til grunn.

Dette er en stor og langsiktig beslutning for Grimstad. Likevel er én viktig gruppe, med særskilte lovfestede rettigheter, i liten grad synliggjort i beslutningsgrunnlaget: barna som blir berørt.

E18 går svært nær Jappa skole og berører skoleveier, nærmiljø, friluftsområder, trafiksikkerhet og barns mulighet til å bevege seg i området. Kommunen har dessuten vedtatt at E18 skal være skolekretsgrense mellom Jappa og Landvik. En betydelig utvidelse av dagens vei kan derfor forsterke en fysisk barriere og få konsekvenser for barn på begge sider av E18.

Dette handler blant annet om støy, luftkvalitet, trafiksikkerhet, skoleveier, fysisk aktivitet, tilgang til nærmiljø og barns mulighet til å bevege seg trygt mellom hjem, skole, venner og fritidsaktiviteter.

Barnets beste må vurderes før retningen velges

Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 3 og 12 gir barn rett til å bli hørt, samtidig som barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i avgjørelser som berører dem.

Dette gjelder også når beslutninger påvirker barn som gruppe. Det må derfor foretas en vurdering av barnets beste på systemnivå: Hva betyr de ulike alternativene samlet for berørte barn, skolemiljøer og framtidige elevkull?

Politikerne bør kunne se:

- hvilke positive og negative konsekvenser alternativene kan få for barn,
- hva barna selv mener om forhold som berører deres hverdag,
- om enkelte grupper barn blir særlig belastet,
- hva som samlet vurderes å være til barnas beste,
- og hvordan dette hensynet er vektet mot økonomi, fremkommelighet, klima, natur og andre interesser.

Poenget er ikke at barnets beste alltid skal avgjøre hvilket E18-alternativ som velges. Poenget er at vurderingen må være synlig og reell før valget tas.

Barna og unge må høres mens de fortsatt kan påvirke

Plan- og bygningsloven § 5-1 gir kommunen et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra barn og unge.

Det betyr ikke at alle barn skal høres individuelt. Men berørte skoler og elevråd bør involveres på en måte som gjør det mulig å få fram hvordan barn faktisk bruker området: skoleveier, krysningspunkter, gang- og sykkelveier, lekeområder, møteplasser og nærfriluftsområder.

FAU kan bidra med foreldreperspektivet, men dette kan ikke erstatte barnas egne erfaringer. Ungdomsrådet kan også bidra, men kan ikke nødvendigvis representere de yngre barna som faktisk bor og går på skole i området.

Et enkel måling som barnekart/ barnetråkk vil kunne gi verdifull kunnskap om hvor barn faktisk beveger seg og oppholder seg.

Det avgjørende er tidspunktet:

Barn og unge skal høres mens det fortsatt er mulig å påvirke hvilken retning kommunen velger.

Folkehelse og samlede virkninger må vurderes

Kommunen er også bundet av folkehelseloven. Folkehelse skal ivaretas gjennom blant annet lokal utvikling og planlegging, og fra 2026 er det uttrykkelig tatt inn i loven at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved avgjørelser som berører barn.

E18 påvirker potensielt langt mer enn selve veien. Støy, luftforurensning, trafikksikkerhet, skolevei, fysisk aktivitet, nærmiljø og sosial kontakt kan virke sammen. Dette er også i tråd med forskrift om konsekvensutredninger, som blant annet peker på befolkningens helse, støy og luftforurensning, gang- og sykkelveinett og barn og unges oppvekstvilkår, og krever at *samlede virkninger* vurderes.

Dette er særlig viktig når kommunen samtidig gjør andre langsiktige endringer i blant annet skolestruktur og skolekretser.

Et barn opplever ikke en mer krevende skolevei, mer støy, dårligere luftkvalitet og større barrierevirkning som fire separate fagrapporter.

Barnet lever med summen av virkningene.

Dette ble også problematisert i 2019

Dette er heller ikke en ny problemstilling.

Daværende Fylkesmannen i Agder fremmet i 2019 innsigelse mot manglende medvirkning fra barn og unge i E18-planleggingen. Det ble også reist spørsmål om blant annet støy, luftforurensning, trafikksikkerhet og skole- og nærmiljø. Også FAU ved Jappa og skolens elevråd kom med innspill om flere av de samme forholdene.

Hvordan er disse innspillene fulgt opp i det videre planarbeidet? Hvor er de synliggjort og vektet i dagens beslutningsgrunnlag? Og hvordan er kravet til aktiv medvirkning fra barn og unge fulgt opp i den videre prosessen?

Fylkesmannen pekte også på at samspill mellom støy og luftforurensning kan bidra til økt helserisiko, og at skoler og barnehager må vurderes særskilt.

Dette bør være relevant når kommunen nå vurderer en ny retning for prosjektet.

Poenget er ikke at vurderingene fra 2019 automatisk avgjør hvilket alternativ som er riktig i 2026.

Men dersom tidligere alvorlige konflikter nå vurderes annerledes, bør politikerne få vite hva som har endret seg, og hvilket nytt kunnskapsgrunnlag som begrunner dette. Vi trenger kunnskap om forholdene der barna faktisk er.

Jeg mener det bør fremgå tydelig hvordan Jappa skole, elevrådet og direkte berørte barn og unge er involvert i denne fasen av prosessen, og hvordan kravene til medvirkning etter plan- og bygningsloven §§ 5-1 og 5-2 er vurdert og ivaretatt.

Kommunal- og distriktsdepartementets veiledning understreker at barn og unge skal gis reell mulighet til å medvirke i planprosesser, og at ungdomsrådet ikke nødvendigvis alene representerer de barna som faktisk blir berørt av en plan.

Dersom kommunen vurderer at § 5-2 ikke kommer til anvendelse på dette stadiet, bør det samtidig synliggjøres hvordan den særskilte plikten til aktiv medvirkning fra barn og unge etter § 5-1 er ivaretatt før et mulig retningsvalg foretas.

Jeg ber om at dette synliggjøres i beslutningsgrunnlaget/saksfremstillingen eller på annen måte besvares som del av behandlingen av innspillet.

Det er heller ikke tilstrekkelig å vise til ett overordnet støykart eller generelle beregninger for et stort område.

Før et retningsvalg bør det foreligge et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om støy og luftkvalitet på representative steder der barn faktisk oppholder seg og beveger seg.

Dette bør blant annet omfatte Jappa skole og uteområdene, relevante skoleveier, gang- og sykkelveier, krysningspunkter samt leke-, aktivitets- og nærfriluftsområder.

For luftkvalitet bør relevante trafikkrelaterte komponenter som PM10 og NO₂ vurderes, og PM2,5 der det er faglig relevant. Beregninger bør suppleres eller kvalitetssikres med representative målinger der lokale forhold eller usikkerhet tilsier det.

For støy bør det være mulig å se belastningen der barna faktisk oppholder seg, ikke bare en generell støysone på et kart.

Det må også skilles mellom *dagens situasjon*, *anleggsperioden* og *framtidig situasjon* basert på ulike trafikale bilder gjennom dagen.

Dette betyr ikke at enhver detalj som hører hjemme i senere regulering og prosjektering må være ferdig utredet nå. Men dersom kommunen nå skal foreta et reelt retningsvalg, må kunnskapsgrunnlaget være godt nok til å sammenligne alternativene på de forholdene som kan være avgjørende for barn og folkehelse.

Er dette utredning, eller et reelt retningsvalg?

Dette er etter mitt syn kjernen i saken.

På den ene siden fremgår det at gjenbruksalternativet ikke er ferdig utredet, at nye konsekvensutredninger gjenstår og at endelig løsning først skal velges senere.

På den andre siden foreslås det at nettopp det reviderte gjenbruksalternativet skal «*legges til grunn*» for videre planlegging.

Kommunen har samtidig skissert et alternativ om å få «*bedre faktagrunnlag for kommunen tar stilling*».

Da må politikerne spørre:

Er dette bare et vedtak om videre utredning, eller er det i realiteten et retningsvalg som gjør ett alternativ til hovedspor før hele beslutningsgrunnlaget foreligger?

Dersom én løsning legges til grunn og videre ressurser, utredninger og planlegging innrettes mot denne løsningen, kan handlingsrommet i praksis bli mindre – selv om det formelle sluttvedtaket kommer senere.

Da blir neste spørsmål:

Hvorfor skal én løsning legges til grunn før barna er hørt og de beslutningsrelevante konsekvensene for dem er samlet vurdert?

Min anmodning til Grimstad kommune;

Jeg ber derfor Grimstad kommune og kommunestyret om at det,

før det foretas et retningsvalg som i praksis kan snevre inn alternativene:

1. gjennomføres reell og alderstilpasset medvirkning fra direkte berørte barn og unge,
2. gjennomføres og dokumenteres en vurdering av **barnets beste for barn som gruppe og på systemnivå,**
3. vurderes **samlede konsekvenser for folkehelse og oppvekstmiljø,** herunder støy, luftkvalitet, trafikksikkerhet, skoleveier, barrierevirkning og tilgang til nærmiljø,
4. foreligger tilstrekkelige stedsspesifikke beregninger og, der det er faglig nødvendig, representative målinger av støy og luftkvalitet på steder der barn faktisk oppholder seg,
5. synliggjøres hvordan E18-planleggingen virker sammen med blant annet skolestruktur, skolekretsgrenser og framtidige skoleveier,
6. og fremgår **tydelig hva som vurderes å være til barnas beste og hvilken vekt barnets beste og folkehelse er gitt opp mot øvrige hensyn.**
7. kommunen redegjør særskilt og skriftlig for hvordan kravene til medvirkning etter pbl. §§ 5-1 og 5-2 er ivaretatt, herunder hvordan direkte berørte barn ved Jappa og andre berørte skoler er gitt reell mulighet til å medvirke før et retningsvalg foretas

Dette er ikke et krav eller ønske om at politikerne skal velge én bestemt E18-løsning.

Det er et krav om at politikerne fremlegges og dermed vet hva de faktisk velger, og hvilke konsekvenser valget kan få for barn og unge , og folkehelse, før én retning legges til grunn.

Barn skal ikke inviteres inn når de viktigste premissene allerede er lagt.

Barn og unge skal høres,

og deres beste skal vurderes, synliggjøres og tydelig vektas mens det fortsatt er mulig å påvirke beslutningen.

Christina Bjørke Berntsen

14.september 2026